

Fasaanin kasvatus maatilan sivuelinkeinona

Jani Leinonen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Luonnonvara- ja ympäristöala

Tekijä(t) LEINONEN, Jani	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 08.05.2013
	Sivumäärä 28	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Fasaanin kasvatusta maatalon sivelinkeinona		
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) NIKKILÄ, Jukka		
Toimeksiantaja(t) TAIMI, Jukka		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia ja koota tietoa fasaanin kasvatuksen perustaksi. Näistä tiedoista koottiin paketti olennaisista tiedoista ja neuvoista. Työn tarkoituksena ei ollut tehdä opasta tai kertoa yksi varma tapa kasvattaa fasaaneja, vaan koota mahdollisuuksia ja antaa suuntaa. Myöskään fasaanien loppusijoitus ei ollut tärkeä osa tilaajan tarvetta, koska loppusijoitus tiedettiin.</p> <p>Aluksi selvitetiin fasaanien tarpeet ja lait jotka koskevat kasvatusta. Tämän jälkeen kerätyitä tiedoista kasattiin ehdotus ratkaisu kasvatuksen järjestämiseksi. Tietoja hankittiin lähinnä fasaanien kasvattajilta ja heidän jo tekemistään ratkaisuista. Näiden tietojen, sekä tilaajan antamien tietojen pohjalta kasattiin ulkokasvatusta ratkaisu.</p> <p>Ulkotarha kasvatusta osion loppuun kasattiin suunta antavat perustamiskustannukset. Näiden kustannusten tarkoituksena ei ole antaa tarkkaa kustannusta, mutta arvio luokasta johon perustaminen menee. Myös mahdolliset ongelmat on otettu lopussa huomioon, mutta näihin ratkaisujen löytäminen ei ole ensisijaisen tärkeää.</p> <p>Tuloksena on ulkotarha kasvatusta malli, jossa käydään läpi mahdollisuuksia materiaaleihin ja tarvikkeisiin. Myös suuntaa antavat perustamiskustannukset antavat kuvaa tarhan rakenteesta ja koosta.</p> <p>Työ osoitti, että fasaanien tarhauksessa ei ole vain yhtä oikeaa ratkaisua. Myös tilakohtainen vaihtelu on selvästi suurta ja tarjoaa miltei loputtoman pohjan luoville ratkaisuille.</p>		
Avainsanat (asiasanat)		
Fasaani, maatalo		
Muut tiedot		

Author(s) LEINONEN, Jani	Type of publication Bachelor´s Thesis	Date 08.05.2013
	Pages 28	Language Finnish
	Confidential ( ) Until	Permission for web publication (X)
Title Raising pheasants as side business for agriculture		
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Industries		
Tutor(s) NIKKILÄ, Jukka		
Assigned by TAIMI, Jukka		
<p>Abstract</p> <p>The main goal of the present thesis was to research and gather information as basis in starting pheasant rising. From this information, a package of information and advices was gathered. Aim of this thesis was not to tell one strict path to follow, but rather to gather possibilities and guidance in rising pheasants. Where the pheasants would end to, was also not important part of this work as it was already known to the person who ordered this work.</p> <p>At first it was necessary to gather the information about the needs of the pheasants and any laws that might touch them. After this a suggestion was formed from this information, as how to set up everything needed for the rising. This information was mainly gathered from pheasant breeders and from the solutions they have used. From this information was gathered the outdoor raising solution.</p> <p>At the end of the outdoor raising part, were gathered costs that point the direction of what they might be. These were never meant to be fully accurate, but just to give an idea of the amount of what the costs might be. Possible problems have also been left to the end, as finding solutions to these is not an immediate concern.</p> <p>A result of this was a guiding model to outdoor rising of pheasants. It goes through possibilities and suggestions for materials and equipment needed. This combined with the cost calculations, gives a good picture of the needs and size of this plan.</p> <p>The thesis showed that to raise pheasants, there is no one solution. Also it made it that the variation between different breeders brings almost endless variations to possible solutions.</p>		
Keywords Pheasant, Farm		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	Työn lähtökohdat	3
2	Fasaani	4
2.1	Elinympäristö ja käyttäytyminen	5
2.2	Ravinto ja lisääntyminen	6
3	Tarhaus	6
3.1	Lait ja asetukset	6
3.2	Rakennus materiaalit ja koko	7
3.2.1	Aikuisten tarpeet.....	7
3.2.2	Poikasten tarpeet.....	8
3.2.3	Nuorten tarpeet	9
3.3	Ruokinta	10
3.3.1	Aikuisten ja nuorten ruokinta.....	10
3.3.2	Poikasten ruokinta	10
3.4	Virikkeet ja varusteet	11
3.4.1	Poikasten vaatimukset	12
3.4.2	Aikuisten ja nuorten vaatimukset.....	12
4	Ulkotarha kasvatus.....	13
4.1	Ratkaisun perusteet	13
4.2	Rakennukset ja rakennelmat.....	13
4.2.1	Rakennusten ja rakennelmien käyttö	13
4.2.2	Navetta rakennukset.....	13
4.2.3	Häkit	14
4.3	Rakennus materiaali tarpeet	14
4.3.1	Navetta	14
4.3.2	Häkit	15
4.4	Laitteisto ja välineet	15
4.4.1	Ruokinta-automaatit	15
4.4.2	Vesi automaatit.....	16
4.4.3	Orret	17
4.4.4	Piilopaikat	18

4.4.5 Lämpölamput.....	18
4.4.6 Hautomakone	19
4.5 Ruokinta	19
4.5.1 Poikaset	19
4.5.2 Nuoret ja aikuiset.....	20
4.6 Ikäryhmien erottelu	20
4.6.1 Poikaset	20
4.6.2 Nuoret	21
4.6.3 Aikuiset.....	21
4.7 Suuntaa antavat perustamiskustannukset.....	21
4.7.1 Kustannusten perusta	21
4.7.2 Rakennelmat.....	21
4.7.3 Välineistö ja laitteet	23
4.7.4 Poikasten hankinta kustannukset	24
4.7.5 Yhteenveto	24
4.8 Mahdolliset ongelmat	24
5 Pohdinta.....	25
LÄHTEET.....	27

1 Työn lähtökohdat

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää fasaanin kasvatuksen tarpeet. Työn tilaaja halusi selvityksen siitä, mitä kaikkea fasaanin kasvatuksen perustamisessa pitää ottaa huomioon. Tilaajan aikomus on kasvattaa fasaanit metsästys tarkoitukseen. Tämä tulee olemaan työssä oleva taka-ajatus kun mietitään ruokintaa, kasvuoloja ja tarhauksen rakennetta. Vaikka työn tarkoitus on pääasiallisesti selvittää perustamiseen liittyvät seikat, tarvitaan myöhemmän kasvatuksen tietoja ja tarpeita myös perustamiseen. Näillä tiedoilla on mahdollista varautua tulevaisuuteen ja saada fasaanit kasvatettua ilman suuria ongelmia.

Sivuelinkeinot ovat maataloudessa yleisiä ja voivat varsinkin pienillä tiloilla olla miltei puolet koko tuloista. Maatalouksista noin yksi kolmannesta hankkii tuloja sivuelinkeinoista. Suuri osa tästä sivuelinkeinosta on konetyö, jota tekee jopa 70 % sivuelinkeinoa harjoittavaa maataloutta. (Heikkilä & Mustajärvi 1998.) Sivuelinkeinot voivat siis olla tärkeitäkin tulonlähteitä tiloille. Tämä siis viittaa siihen että pienet tilat ovat miltei riippuvaisia sivuelinkeinojen tuomista tuloista.

Fasaanien kasvatusta ei ole virallisten tietojen mukaan kovin yleistä. ”Koko maassa on ilmoitettuja fasaanin pitopaikkoja 180 kappaletta. Se kuinka monta näistä on sivutoimisesti fasaaneja kasvattavia, ei ole tietoa” (Ursula, T. 2013). Fasaanien kasvatusta on selvästi metsästys tai luonnonkantojen ylläpitoon tähtäävää. Fasaanien arvo lihana ei ole luultavasti suurta. Mutta metsästyksen kautta linnulle voi saada lisää arvoa, joka ei mahdollisesti ole rahallista.

2 Fasaani

Fasaani on peltokanalintuihin luettava lintu. Se on perusväriykseltään kuparinruskea ja pienien mustien pilkkujen täplittämä. Naaras on enemmän vaalean ruskea. Pään väritys eroaa koiraalla siten että se on tumma, vivahteeltaan joko vihreään tai siniseen. Silmien ympärillä on punaiset läiskät ja pään päällä tupsut. Fasaanin pyrstö on pitkä, tosin naaraalla lyhyempi. (Suomen Lintuatlas 2011.)

Kuvio 1. Fasaani naaras ja uros. Alkuperäinen kuva Jiri Bohdal.

Fasaanista on monia eri muotoja jotka voivat silti lisääntyä keskenään. Tämä tekee eri fasaani rotujen tunnistamisen hankaluuksia ja aiheuttaa suuriakin vaihteluja ulkomuodossa ja väriyksessä, samassa kannassa. Silti on monia epävirallisia lajeja, jotka ovat erilaisia värimuunnoksia.

Fasaanin alkuperä on euraasialainen, mutta se on levinnyt kaikille mantereille etelänapa pois lukien. Se istutettiin Eurooppaan jo keskiajalla, mutta Suomeen vasta 1900 luvun alussa. Nämä alkuperäiset istutukset teki Karl Fazer, Saksasta tuoduilla yksilöillä. Fazerin menestyksekkäät istutukset rohkaisivat muitakin yrittämään ja jo vuosikymmenessä Suomella oli oma fasaanikanta. Tämä kanta tosin koki kovan kolauksen vuonna 1939 talvena, jolloin ankarat olot tappoivat suuren osan luonnossa elävistä fasaaneista. (Metsästäjäliiton sivut 2008 ; Suomen Lintuatlas 2011.)

Nykyinen fasaanikanta on vahvistettu uusilla istutuksilla ja talviruokinnalla, ja on arvioitu noin 15 000–20 000 parin vahvuiseksi. Tämä vahvuus saattaa vaihdella rajusti vuosien välillä, riippuen vallitsevista sää oloista. Etelä-Suomessa fasaani kannat ovat vahvimmat, mutta laji on levinnyt Etelä-Lappiin asti. (Suomen Lintuatlas 2011.)

2.1 Elinympäristö ja käyttäytyminen

Fasaani on kulttuuriympäristöjen laji. Se viihtyy erityisesti pienissä metsiköissä joiden lähistöllä on peltoa, mutta asutusten lähistöjen aukeat alueet kelpaavat myös. Erityisesti syksyllä fasaanit hakeutuvat asutusten lähelle ja saattavat vieraila lintujen ruokintapaikoilla. Suurissa metsissä se ei viihdy. Vaikka fasaanit vaeltavat välillä, ne yleensä viettävät koko vuoden samoilla alueilla.

Fasaani on lentokykyinen mutta luottaa ensisijaisesti jalkoihinsa vaaran uhatessa. Jos pakoon ei pääse juoksemalla, fasaani yleensä pyrähtää lyhyen matkaa turvaan päästään kuuluvan kotkotuksen. Vaikka fasaani voikin tottua ihmisiin, on se silti villieläin. Kuten esimerkiksi kaupungin pulut, fasaani ei päästä ihmistä koskettamaan vaikka ei arastelisikaan olla lähistöllä.

Fasaani oleilee pääasiassa maassa, josta se ruokailee. Vaikka se välttää lentämistä ja mieluiten juoksee maata pitkin, fasaani silti nukkuu puussa. Tämä puu on harvoin muu kuin kuusi. Se saattaa silti talvisin yöpyä lumikiepissä, vaikkakin tämä on harvinaista.

Fasaanilla on omalaatuinen kyky selvitä talven pahoista pakkasista. Vaipumalla hypotermian kaltaiseen tilaan, se säästää energiaa ja voi olla syömättä jopa 40 päivää. Tämä tila vaatii fasaanilta hyvää kuntoa, joten tilan kesto vaihtelee kunnosta riippuen.

Fasaanin suurimmat luonnolliset viholliset ovat samoja kuin monella muulla metsäkanalinnulla. Näihin lukeutuvat kanahaukka, minkit, supikoirat ja ketut. Monet näistä ovat erityisesti lisääntymiskaudella vaarallisia, niin munille kuin poikasille. (Metsästäjäliiton sivut 2008.)

2.2 Ravinto ja lisääntyminen

Fasaanille kelpaa monipuolinen ravinto, joka vaihtelee aina sen mukaan mitä on saatavilla. Kesällä ravinnoksi kelpaavat pehmeät lehdet, kukinnot ja siemenet sekä kaikenlaiset selkärangattomat. Syksyllä fasaanit kerryttävät rasva varaintojaan, joten ne syövät erityisesti viljoja sekä jauhosavikon siemeniä. Fasaanille kelpaa myös monet puutarhassa viljeltävät kasvit, jolloin siitä tulee helposti tuholainen.

Fasaanit aloittavat soidin menot keväällä, jo maaliskuussa. Soidin voi jatkua pitkäänkin, mutta naaraat munivat touko- ja kesäkuussa. Soitimen aikana fasaani koiraat pitävät kovaa meteliä, kiekumalla käheästi ja tappelemalla toisten koiraiden kanssa. Koiraiden väliset mittelöt eivät tosin aina ole fyysisiä, vaan ne voivat olla rituaalista pullistelua. Soitimen tavoitteena koiraalla on kerätä itselleen pieni haaremi naaraista.

Fasaanin pesä ei ole kummempaa kuin maasyvennys joka on piilossa heinikossa tai tiheässä pensaikossa. Naaras munii noin 6-15 munaa joita se hautoo kuukauden verran. Koiras ei auta pesinnässä naarasta. Parin viikon päästä kuoriutumisesta, poikaset ovat jo lentokykkyisiä. Emon seurassa poikaset pysyvät noin kuudesta seitsemään viikkoa.

3 Tarhaus

Tähän osioon on koottu tarhauksen fyysiset tarpeet. Tämä tarkoittaen tarvittavia materiaaleja, tilan tarvetta ja muita huomioon otettavia seikkoja rakentamisessa.

3.1 Lait ja asetukset

Fasaanien tarhauksessa tulee ottaa huomioon lait ja asetukset. Monet näistä ovat yleisiä joita tulee ottaa huomioon kaikessa eläintein hoidossa ja osa siipikarjan alle laskettavia. Osa on myös suoraan haettavien tukien muodossa tulevia asetuksia.

Eläinsuojeluasetus koskee tarhattavaa fasaania jota kasvatetaan tuotanto eläimenä. Se lasketaan silloin ulkokasvatettavaksi eläimeksi. Asetus koskee fasaania myös tarhattavana eläimenä, jolloin samat säännökset pätevät silti. Asetus määrää

eläinten pitopaikan olosuhteista, joiden on oltava lajille sopivat. Pitopaikka ei saa aiheuttaa kärsimyksiä tai estää luonnollista käyttäytymistä.(A 6.7.1996/396.)

Jos fasaaneja tai niiden lihaa myydään, tulee ottaa huomioon ”Maa- ja metsätalousministeriön asetus lihasta ja lihatuotteista Euroopan yhteisön sisämarkkinakaupassa”(A 821/2002). Tämä asetus käsittelee lähinnä lihan myyntiä niin maansisäisissä kaupoissa, kuin EU:n sisäisissä. Sillä määrätään lihalle vaatimukset tiedetystä alkuperästä. Tällä ehkäistään tautien kulkeutumista, maista joissa samankaltaisia hygieniavaatimuksia ei ole.(A 821/2002.)

Tarhaukselle on mahdollista hakea kansallisia tukia, joko eteläistä tai pohjoista. Eläintalouden tuista joko eläinyksikön tuki tai kotieläintalouden tuki ovat fasaanille tulevia tukia. Eläinyksikköä kohti maksettavan tuen saamiseksi, on fasaaneja kasvatettava lihasiipikarjana. Fasaani menee kategorian ”muu lihasiipikarja” alle. Kotieläintalouden tuessa fasaani menee samaan tapaan kuin karjut, hanhi- ja ankaemot, sorsat ja broilerit.(A 63/2008. & A 64/2008.)

3.2 Rakennus materiaalit ja koko

Fasaanin kasvatus tarvitsee eläinryhmistä riippuen aikuisten sekä poikasten tilat. Aikuiset kestävät sään vaihteluja paremmin joten näille tarha voi olla säiden armoilla. Poikaset tarvitsevat kontrolloidummat olosuhteet joissa yhdistyy oikea lämpötila ja vedottomuus. Kasvaessaan poikasille on hyvä tarjota mahdollisuus ulkoiluun ja ulkoilmaan totutteluun. Niillä pitää olla kumminkin myös lämmitetty yön vietto paikka, kunnes ne ovat tarpeeksi vahvoja selviytymään.

3.2.1 Aikuisten tarpeet

Aikuisten tarha voi olla hyvinkin yksinkertainen häkki rakennelma. Tässä yleisimmin käytettyä materiaalia on kanaverkko ja puu. Rakennelman ei tarvitse olla eristetty tai kovin jyrävä, tietenkin ottaen huomioon alueen olosuhteet. Rakennelman avoimuus on hyvä ottaa huomioon erityisesti jos kasvattaa fasaaneja muuksikin kuin vain lihaksi.

Lentotarhan tukimateriaalin pitää olla tukevaa jotta se kestää tuulen ja pitää verkon muodossaan. Puu tai metalli käy tähän tarkoitukseen hyvin. Tukimateriaalien välissä oleva verkkomateriaali kannattaa valita tarkkaan. Tässä huomion arvoisia seikkoja on silmukoiden koko jotta fasaani ei aita kohti lentäessään saa päätään läpi ja katkaise niskojaan. Kanaverkko sopii mainiosti varsinkin seiniin tai puisten tukirakenteiden väliin. Naruverkko sopii taasen parhaiten katosrakenteeksi lentotarhoihin.

Pienimuotoisesti kasvattaessa kiinteä rakennus on vaihtoehtona. Se tarjoaa fasaanille suojaa, mutta ei suuresti liikkumistilaa. Tässä käy hyvinkin yksinkertainen koppimainen rakennus, jossa on seinät ja harjakatto. Sisätiloihin voi tehdä osastoja tai jättää tila kokonaan avoimeksi

Rakennelman koossa on pitää ottaa huomioon fasaanien määrä. ”Tavoitteena on, että eläintiheys on 1,5 – 2 m² / lintu” (Siipikarja elinkeinona verkkojulkaisu 2011). Tällä vältetään liian tiheyden aiheuttamat kinat ja aggressiivisuus. Tilavalla tilalla saadaan myös fasaanit tottumaan isompaan maailmaan, joka on hyödyksi erityisesti riista ja istutus fasaaneille.

3.2.2 Poikasten tarpeet

Poikaset tarvitsevat suljetummat tilat kuin aikuiset. Tämä on tarpeen lämmön ja vedon optimaalisuuden saavuttamiseksi. Pienenä poikaset ovat hyvin herkkiä kylmettymään. Hyvin eristetty tila on siksi tarpeen. Tähän on helppo päästä rakentamalla poikasten tarhan esimerkiksi käyttämättömään rakennukseen. Jos valmista tilaa ei ole, on hyvä rakentaa tila jossa vetoisuus voidaan minimoida ja lämpötila voidaan pitää vakaana.

Poikasten käyttämässä tilassa on hyvä välttää kulmia, koska kulmat muodostuvat kylmiksi hyvin helposti ja saumat saattavat vuotaa. Tästä syystä pyöreä kehä on hyvä ratkaisu. Pyöreässä kehässä vältetään kulmilta ja lämpö saadaan jakautumaan paremmin. Kehän lattia materiaali ja kuivike kannattaa myös miettiä tarkkaan.

Lattia materiaalin tulee olla karkeaa, jotta poikaset saavat siitä hyvän otteen. Liukkaat materiaalit kuten sanomalehdet ovat huono vaihtoehto. Myös yksinkertainen pressu käy alustaksi, kunhan se vain on tarpeeksi karkeaa. Kuivikkeen

valinnassa kannattaa mennä perinteisellä siipikarjan kuivikkeilla. Turve ja kutterinpuru sopivat mainiosti, joskin aivan pieneten poikasten kanssa kannattaa olla varuillaan. Ne kun saattavat syödä kutterinpurua ja kuolla siihen (Macfarlane pheasants 2011).

Tästä vanhemmat ja aktiivisemmat poikaset, jotka eivät ole yhtä kylmänarkoja, voi siirtää jo isompaan tilaan. Tämä voi olla yksinkertaisuudessaan tila poikaskehän ulkopuolella. Vaikka poikaset tulevat vähä vähältä vähemmän kylmän aroiksi, tarvitsevat ne silti lisälämpöä.

Jos poikaset kasvatetaan munasta asti, tarvitaan hautomakone. Hautomakoneen vaatimuksena on tasainen ja säädeltävä lämpötila sekä hyvä ilmanvaihto. Koneen voi ostaa tai tehdä itse. Munien haudontaa on tehty vuosituhansia, ei teollisilla ja itse rakennetuilla hautomoilla, joten niiden rakentaminen on mahdollista itse.

Yksinkertaisimmillaan hautomakone voi olla puinen ja eristetty laatikko, jossa on termostaatti pitämässä lämpötila halutulla tasolla. Itse laatikko rakenteessa voi käyttää mielikuvitusta, sen voi rakentaa vaikka vanhasta pakastimesta. Oli hautomakone tehty mistä tahansa, siihen liittyy manuaalista työtä jota ei voi välttää. Fasaanin munat kuten lintujen munat yleensä vaativat päivittäistä kääntämistä.

3.2.3 Nuorten tarpeet

Nuoret fasaanit jotka ovat jo kasvaneet noin kahden tai kolmen viikon ajan tarvitsevat ne suurempaa liikunta tilaa ja totuttelua ulkoilmaan. Ne voivat silti kylmettyä yöllä joten niille kannattaa olla lämpimät tilat yöksi. Tästä syystä ei ole huono ajatus liittää juoksuhäkki, poikasten tiloihin.

Tällöin fasaanit voi päästää päiväksi ulos, jossa ne saavat liikuntaa ja sitten yöksi ajaa ne sisälle lämpimään. Tai vaihtoehtoisesti jättää ne omiin neuvoihinsa mitä tulee lämpöön. Eli ne voivat hakeutua sisälle lämpöön jos sitä tarvitsevat, tai jäädä ulos jos pärjäävät ilman.

Jos tiloja ei halua yhdistää, voi käyttää omaa luovuutta. Jos juoksuhäkki on täysin erillinen ja avoin, voi sinne tehdä nuorille sopivan kokoisen kopin, tai katoksen.

Tähän jos yhdistää lämpölampun lämmityksen, saavat nuoret fasaanit paremmat mahdollisuudet selviytyä kylmästä.

3.3 Ruokinta

Fasaanin ruuan perusta on usein vilja sekä muu pellolla kasvava ja siemeniä tuottava kasvi. Fasaanille kelpaa kyllä miltei mikä tahansa muukin, kuten hyönteiset, marjat, silmut tai jopa kalanperkeet. Ruokinta suosituksia ei ole virallisia, koska fasaanin kasvatus ei ole suurta tuotantoa. Fasaanin ruokinnalliset tarpeet ovat luultavasti hyvin lähellä kalkkunaa, sen rehu on ainakin kasvattajien suosiossa.

Fasaanin veden tarve on samaa tasoa kuin muillakin linnuilla. Luonnossa linnut löytävät veden kesällä helposti eri lähteistä ja talvella ne hyödyntävät lunta. Tästä syystä veden tarjoaminen on tärkeätä kesällä ja alkutalvesta jolloin ei ole vielä lunta. Talvella linnut saavat tarvitsemansa veden lumesta. (Fasusivut. 2004.)

3.3.1 Aikuisten ja nuorten ruokinta

Ostettavat rehut ovat hyvä perusta ruokinnalle. Suomen ulkopuolella on tarjolla fasaaneille suunnattua rehua, mutta Suomessakin myydään fasaaneille rehua, joka on usein tarkoitettu kalkkunoille. Valmisrehua voi täydentää luonnosta saatavilla siemenillä, silmuilla tai hyönteisillä myös.

Nuoret fasaanit ja aikuiset eivät eroa ruokinta tarpeistaan juuri muuten kuin määrässä. Näiden ryhmien ruokinnassa on myös paljon vapautta rehun suhteen. Koska fasaani on hyvin moniruokainen, sillä voi käyttää monen tyyppistä linnuilla tarkoitettua rehua.

Ruokinnassa on otettava myös huomioon muninta aika, jos munilla on merkitystä halutulle kasvatukselle. Tässä valkuaispitoinen rehu on hyväksi, kuten vaikka kanojen muninta rehut. Koska fasaanien munat eivät mene ruoka käyttöön, rehut voivat sisältää myös kalaperäistä ainesta. (Farmit.)

3.3.2 Poikasten ruokinta

Poikasille on myös hyvä tarjota kanan tai kalkkunan poikasille tarkoitettua rehua, jotta ne saavat tarvittavat ravinteet. Valkuaispitoinen rehu on tärkeä varsinkin

kasvuvaiheessa oleville fasaaneille, poikasille ja muniville linnuille. Tämä siksi että fasaanien fyysinen rakenne sisältää hyvin vähän rasvaa, mutta paljon hiilihydraatteja. (Farmit.)

Tästä taas johtuu niiden luontainen tarve saada sitä mistä tahansa saatavilla olevasta lähteestä. Jos valkuaista ei ole rehussa tarpeeksi, fasaanit ottavat valkuaisen lähimmästä lähteestä, eli toisista fasaaneista. Joten tappamista ja kannibalismia vähentää valkuaispitoinen rehu.

Rehun jaon voi suorittaa monella tavalla ja siinä voi käyttää paljonkin kekseliäisyyttä. Ruokinta automaattit ovat yksi tapa, joita löytyy verkkokaupoista. Fasaani on kanalintu, joten muutkin automaattit käyvät. Automaateissa pitää tosin ottaa huomioon olosuhteet. Kun fasaaneja pidetään ulko-olosuhteissa, kaikki automaattit eivät kestä näitä olosuhteita.

3.4 Virikkeet ja varusteet

Fasaania ei ole jalostettu tuotantoeläimeksi, joten se on lähempänä villieläintä kuin moni muu maataloudessa käytettävä eläin. Tämä ominaisuus on tärkeä varsinkin jos fasaaneja kasvatetaan vapautettaviksi. Myös metsästys tarkoituksiin kasvatettavat fasaanit tarvitsevat vahvat vaistot jotta ne selviävät luonnossa. Lähes villinä fasaani tarvitsee myös piilopaikkoja jossa se voi tuntea olonsa turvatuksi.

Nämä ovat tarpeita jotka on hyvä ottaa huomioon suunnitellessa kasvatus- ja juoksutarhojen rakentamista. Häkin rakenne itsessään on sama, mutta miten sen varustaa vaikuttaa virikkeellisyteen. Virikkeiden luonnollisuus taas siihen kuinka hyvin fasaani on valmis luontoon.

Virikkeissä voi hyödyntää monia yksinkertaisia ja luonnosta saatavia materiaaleja. Ruoka on näistä virikkeistä monipuolisin. Fasaani etsii ruokansa pääosin maasta, joten istutetut ruokakasvit, elävät hyönteiset ja vilja ovat hyviä virikkeitä antamaan fasaanille tekemistä. Vilja ja muut kasvit tarjoavat fasaanille myös suojaa, eivätkä vain virikkeitä.

3.4.1 Poikasten vaatimukset

Pienet poikaset tarvitsevat tasaista lämpöä. Tähän tarkoitukseen lämpölamput ovat paras vaihtoehto. Sillä saadaan tasaisesti ja pehmeästi leviävää lämpöä. Lampun valinnassa pitää huomioida ehdottomasti sen kirkkaus. Lamppu ei saa olla liian kirkas jotta se häiritsisi poikasia ja aiheuttaisi kannibalismia. Tästä syystä perinteinen punainen valo on ainoa vaihtoehto.

Veden saanti on tärkeää heti ensimmäisestä päivästä lähtien. Tässä joko omatekoiset tai ostetut juoma-automaatit ovat yhtä käytännöllisiä, kunhan ne toimivat. Yksi vaadittava ominaisuus on ehdottomasti mataluus, jos astia on liian syvä, voivat poikaset hukkaa siihen. Yksinkertaisimmillaan automaatin ei tarvitse olla kuin muovi astia ja lautanen. Tässä yksinkertaisessa ratkaisussa on tietenkin omat hankaluutensa, mutta periaate on sama kuin monessa muussa ostettavassa automaatissa.

Ruokinnassa on vaikeampi olla luova poikasten kohdalla. Rajoituksia kun tuo kiinteämmät rakenteet, kuin myös poikasten avuttomuus. Automaatit ovat hyvä ja vakaa ratkaisu mitä tulee ruokintaan.

3.4.2 Aikuisten ja nuorten vaatimukset

Isoimmille fasaaneille jotka elävät jo lentotarhassa, voi virikkeissä ja ruokinnassa olla luova. Ruoka voi olla jo monipuolista ja vaihtelevaa, vaikka vilja onkin helpoin ja kannattavin perusta. Ruoka on myös paras virikkeistä joita fasaanille voi antaa.

Aikuisilla fasaaneilla voi yhdistää virikkeellisyttä ja ruuan etsintää. Viljat ovat hyvä esimerkki tästä, niitä voi kylvää fasaanien häkkiin ja ne kasvavat tarjoten suojaa ja lopulta ruokaa. Mukulakasvit kuten maa-artisokka on myös hyvä tarjoamaan virikkeellisyttä. Fasaanit kaivavat näitä mukuloita ylös, joten ne pitävät luonnollista käyttäytymistään yllä.

Aikuisten fasaanien veden saanti on totta kai turvattava ja siihen tarkoitukseen soveltuu hyvin samanlaiset välineet kuin muillekin ryhmille. Mutta ongelmana tulevat

olemaan sääolot, jos on kyse lentotarhassa tapahtuvasta kasvatuksesta. Varsinkin pakkassäällä on manuaalinen veden jakelu luotettavampaa kuin suoraan johdoista tuleva.

4 Ulkotarha kasvatus

4.1 Ratkaisun perusteet

Tämän mallin pohjana ovat osittain tilaajan hallussa olevat rakennukset ja erityisesti alueet niiden ympärillä. Tilan kaksi navettaa ovat 90 ja 65 neliometriä kooltaan.

Ratkaisu nojaa enemmän tavanomaiseen fasaanien kasvatus menetelmään jossa fasaani kasvaa ulkona suurimman osan kasvatuksesta. Vain poikaset ja nuoret fasaanit kasvavat sisätiloissa.

4.2 Rakennukset ja rakennelmat

4.2.1 *Rakennusten ja rakennelmien käyttö*

Mallin ratkaisussa tyhjiä rakennuksia käytetään vain nuorten ja poikasten kasvatukseen. Näin saadaan niiden tarvitsema turva ja kontrolloidut olosuhteet. Aikuiset kasvatetaan ulkotiloissa jotka suurilta osin täysin säiden armoilla.

4.2.2 *Navetta rakennukset*

Vanhassa navetassa otetaan toinen pääty käyttöön poikasten kasvatuksessa. Tämä on hyvä paikka tähän tarkoitukseen, koska poikaset on pidettävä lämpimänä. Valmis rakennus tarjoaa jo suojaa säiltä, vaikkakin asiat kuten lämpötilan säätäminen ja vedon poistaminen ovat huomioitavia seikkoja.

Vedon vähentäminen ja lämpötilan säätö oikealle kohdalle hoituu rakentamalla poikasille vetosuojalla. Tämä suoja on ympyränmuotoinen kehä, joka estää lattia tasolla tapahtuvaa vetoa ja pitää lämpöä sisällään. Ympyrämuoto estää saumoista ja kulmista tulevan kylmyyden pääsyä poikasiin.

Kun poikasista tulee tarpeeksi isoja, vetosuoja poistetaan. Tämän jälkeen ne ovat vapaina navetan päädyssä, jonka kokoa voidaan lisätä jos tarvetta on. Isompaan

navettaan voidaan sijoittaa noin 50 nuorta fasaania. Pienempään navettaan noin 30 fasaania. Tässä ei ole laskettuna mahdollinen häkkitila myöhemmin.

4.2.3 Häkit

Poikasten kasvatukseen käytettävän rakennuksen sivussa/päädyssä oleva lentohäkki toimii nuorten fasaanien tarhana. Tämä häkki on kiinni rakennuksessa niin että säihin totuttelevat nuoret voidaan hätistää sisälle yöksi, tai jättää tämä mahdollisuus niille aluksi. Koska fasaanit tulevat olemaan ulkokasvatuksessa, on ne hyvä totuttaa ne ulkoilmaan mahdollisimman aikaisin.

Juoksuhäkki on erillinen täysin säiden armoilla oleva häkki, jossa aikuiset fasaanit pidetään. Se on erillinen muista, mutta silti lähellä jotta nuorten fasaanien aikuistuttua, ne siirretään siihen. Häkin sijoitus on lähelle muita, mutta se voi sijaita hieman syrjemmässä. Häkin koon pitää olla fasaaneille tarpeeksi iso, 1,5-2 neliometriä per lintu, joten sadalle linnulle tilaa pitää olla 200 neliometriä.

Aikuiset fasaanit pitää myös jaotella sopin sukupuoli suhtein. Joka koiras tarvitsee noin 4-5 kanaa haaremiinsa. Enemmänkin kanoja voi olla, mutta suhde on pidettävä mielessä jotta vältytään liialta tappelulta. (Fasaanitarha Kultakukko.)

4.3 Rakennus materiaali tarpeet

4.3.1 Navetta

Poikasten tilat ovat vanhassa navetta rakennuksessa joten lattia on vankka. Mutta tässä on myös ongelma että lattia on liian kova, joten linnut tarvitsevat pehmikettä. Tähän tarkoitukseen on kutterinpuru tai turve hyvää. Myös hiekka käy pehmikkeenä, sillä se antaa vähän joustoa.

Aivan pienille poikasille on hyvä esimerkiksi pressu tai kangas purun, hiekan tai turpeen päällä. Tämä antaa niille paremman otteen ja helpottaa niiden elämää. Pienten poikasten suojan materiaaliksi käy hyvin puu tai kartonki. Sen pitää olla taipuisaa ja tarpeeksi korkeaa jotta siitä saadaan muodostettua kehä jossa ei ole

saumaa. Suojan pitää myös olla hyvin kiinnitetty jotta poikasten puskeminen sitä vastaan ei saa sitä kaatumaan.

4.3.2 Häkit

Nuorten ja aikuisten häkki rakennelmien pitää olla tukevia jotta fasaanit eivät pääse karkuun ja jotta pedot eivät pääse sisään. Tämä saadaan helposti aikaan yksinkertaisilla ratkaisuilla. Yleisesti käytetty ja toimiva ratkaisu on rakentaa tukirakennelma paaluista, ja virittää näiden väliin verkko.

Puu tai metalli käy hyvin tukirangaksi, mutta sen on oltava tarpeeksi tukeva kestämään säätä. Tukien kestävyyttä varmistaa myös tarpeeksi syvä istutussyvyys.

Verkko materiaalina käy hyvinkin vahva nailon verkko tai metallinen kanaverkko, riippuen siitä mitä petoeläin kantaa lähistöllä on. Jos alueelta löytyy minkkejä, pitää verkon silmäkoon olla vähintään 20 mm tai alle.

Aikuisten häkissä kuin myös nuorten, kannattaa olla näkyvyyttä peittävä alareuna. Tämä estää pienpetoja hätyyttelemästä fasaaneja, tämä on erittäin hyvä estää varsinkin kanojen muninta aikaan.

4.4 Laitteisto ja välineet

Monet fasaaneille käyvistä ruokinta ja juoma välineistä voi tehdä itse, mutta esitän vai ratkaisuja joiden tiedän toimivan. Myös muut varusteet saat tehtyä täysin itse, mutta en paneudu niiden valmistukseen, vain toimintaan ja mahdollisuuksiin.

4.4.1 Ruokinta-automaatit

Fasaanien ruokintapisteinä voi hyvinkin käyttää samoja automaatteja kuin kanoille tai kalkkunoille. Käytön kannalta niillä ei ole paljoakaan eroa. Lintujen ruokailu tavat ovat hyvin samankaltaisia, joten hyvin samankaltaiset ratkaisut käyvät.

Automaateissa käytetään juurikin teollista tai sen kaltaista rehua. Riippumatta automaatin koosta, niitä vaaditaan vähintään yksi per 50 fasaania. Tällä vältetään turhat tappelut siitä kun fasaanit ovat liian lähellä toisiaan.

Tärkeä ominaisuus automaateissa on se että linnut eivät pääse ulostamaan ruuan joukkoon, jos tätä tapahtuu se lisää tautiriskiä. Muita seikkoja joita on hyvä ottaa automaatteja tehdessä huomioon, on helppo täytettävyyys ja tukkeutumattomuus. Materiaalissa kannattaa ottaa huomioon ulkokasvatuksessa sää, joten muovi ei ole kestävyydeltään parasta. Ulkoautomaatit kannattaa rakentaa kestävästä puusta tai metallista.

Automaattien vetoisuus kannattaa olla vähintään 50kg, jotta sitä ei tarvitse täyttää useasti. Pyöreä muoto lisää automaatin toiminta kykyä, kun fasaanit pääsevät ruokailemaan monelta puolelta. Rehun täytyy olla myös hieman irti maasta, jotta fasaanit eivät pääse likaamaan sitä. Automaatti itse kannattaa olla maassa, mutta kohta jossa rehu on, pitää olla hieman ilmassa. Ylhäältä täytettävyyys tekee käytöstä helppoa, mutta silloin tarvitsee varmistaa että fasaanit eivät pääse kaatamaan automaattia. Kannen on oltava tukevasti paikoillaan, koska fasaanit tulevat istumaan, tai yrittävät istua sen päällä. Kannen ja säiliön pitää myös olla tiiviisti, jotta pikkulinnut eivät pääse likaamaan rehua.

Ruokinta-automaattien toiminta periaate on yksinkertainen. Ne toimivat painovoiman avulla, joka pitää huolen siitä että rehu valuu säiliöstä ulos. Ostoautomaatit eivät ole yhtä iso vetoisia kuin mitä oman pystyy tekemään, mutta ne ovat varmasti toimivia.

Kuvio 2 Ruokinta-automaatti Heka.(Hautomakone 2013)

4.4.2 Vesi automaatit

Fasaanien vesiautomaatit ovat tärkeitä erityisesti poikasille jotka kasvavat sisällä ja aikuisille kevästä, kesästä ja alkutalvesta. Talvella fasaanit saavat vetensä lumesta, tämä vaatii että lunta on saatavilla ja se on puhdasta.

Automaatissa täytyy ottaa huomioon sen puhdistus helppous ja se ettei se tukkeudu helposti. Poikasille tulevissa automaateissa on myös tärkeää varmistaa, etteivät ne pääse hukkumaan siihen. Tämän voi ehkäistä lisäämällä kiviä automaatin siihen osaan josta poikaset juovat.

Vesiautomaatin toiminta periaate on sama kuin ruokinta automaateissa. Pitää kuitenkin ottaa huomioon se että puu tai metalli täytyy olla tarkoitukseen sopivaa. Muovi sopii hyvin vesiautomaatteihin, koska niitä ei tarvitse käyttää ulkona talvi aikaan.

Kuvio 3 Vesiautomaatti ETON. (Hautomakone 2013)

4.4.3 Orret

Sekä nuoret että aikuiset fasaanit tarvitsevat orsia joilla ne voivat levätä. Orsien pitää olla noin pari metriä maanpinnasta ja tarvittavan tukevia jotta ne kestävät fasaanien painon. Puisen orren paksuus on hyvä olla vähintään 3 tumaa, tukevampi kestää paremmin.

Orsien materiaali kannattaa olla puu. Puu antaa hyvää pitoa ja vastaa ortena sitä mitä fasaanit käyttäisivät luonnossakin. Metalliin tarvittaisiin pintamateriaalia jotta fasaanit voisivat istua niillä.

Orsien sijoitus häkkeihin sekä rakennuksiin voidaan tehdä monella tyylillä. Häkeissä voi olla esimerkiksi keskellä kulkeva orsi ja siitä sivulle lähteviä orsia.

4.4.4 Piilopaikat

Fasaani tarvitsee arkana eläimenä piilopaikkoja. Näissä piilopaikoissa pitää ottaa huomioon se etteivät fasaanit jää loukkuun, muuten niiden teossa voi käyttää mielikuvitusta.

Piilopaikka voi olla yksinkertaisesti kaksi vanerilankkua nojaamassa yhteen. Mutta piilopaikoissa kannattaa ottaa huomioon fasaanien tuleva sijoitus. Jos fasaanit kasvatetaan metsästys tarkoitukseen, on niiden piilopaikkojenkin hyvä olla sen mukaisia.

Hyviä piilopaikkoja syntyy esimerkiksi viljasta kun se kasvaa pitkäksi tai maa-artisokasta. Toinen hyvä materiaali piilopaikkojen rakentamiseen on kuusen oksat, materiaali joka tarjoaa fasaaneille suojaa luonnossakin. Viljaa tai muita kasveja voi kasvattaa häkin keskellä tai sivussa jolloin fasaaneille jää tilaa juosta ja lentää, mutta myös helppo paikka jonne paeta suojaan. Oksista tehty piilo kannatta olla keskellä, jolloin siitä saadaan kaksipuolinen. Jos oksat kasataan nojalleen verkkoa vasten, jää toinen puoli avoimeksi.

4.4.5 Lämpölamput

Lämpölamppuja tarvitaan poikasille ja nuorille fasaaneille. Lamppujen teho on hyvä olla 150-300 wattia, ja tehosta riippuen useampia. Yksi 300 watin lamppu riittää noin 50 poikaselle tai nuorelle (Macfarlane pheasants 2011).

Pienten poikasten kanssa tärkeintä on että lampulla saadaan vähintään yli 20 celsius asteen tasainen lämpö. Optimaalinen lämpö on noin 30- 35 celsius astetta. Vähintään kaksi lamppua kehässä estää sen että lampun rikkoutuessa voidaan vain pistää toinen päälle.

Lampun asettelussa poikasille pitää ottaa huomioon etäisyys. Tässä hyvänä sääntönä on katsoa poikasten käytöstä. Jos poikaset ahtautuvat reunoille, on lamppu liian matalalla ja siis liian kuuma. Jos poikaset taas kerääntyvät kaikki lampun alle, on se liian korkealla, siis liian kylmä.

Nuorille fasaaneille lämpölamput eivät ole enää niin tärkeitä, mutta niillä pystytään yhä ehkäisemään kannibalismia. Lämpölamput ovat myös hyvä pitää jotta kasvavat poikaset saavat totutella hieman viileämpään ilmaan, mutta siltä päästä lämmittelemään lamppujen alle. Tässä vaiheessa lamppuja pitää tietenkin nostaa, jotta fasaanit eivät polta itseään niihin.

4.4.6 Hautomakone

Fasaanin munien hautominen ei eroa muiden lintujen tarpeista. Munien haudonnassa menee noin kuukausi.

Hautomakoneen ei siis tarvitse olla erikoinen millään tapaa. Tähän tarkoitukseen käy siis yleismallinen hautomakone, ottaen huomioon munien koon. Fasaanin munat ovat hieman suurempia kuin kananmunat, joten niitä mahtuu eri määrä samaan tilaan.

4.5 Ruokinta

Fasaanien ruokinnasta ei ole tehty tarkkoja tutkimuksia, joten rehun määristä voi antaa vain suuntaa antavia ehdotuksia. Fasaanin kasvattajat varmasti tietävät kuinka paljon rehua fasaaneille tarvitsee, mutta nämäkin summat ovat myös suuntaa antavia.

Fasaaneille ei ole suoraan tehtyjä rehuja Suomessa, mutta monien muiden lintujen rehut käyvät. Yleisesti ottaen rehujen myyjät suosittelevat kalkkunoiden rehua fasaaneille. Myös kana rehut käyvät, mutta fasaaneilla täytyy huomioida suuri proteiinin tarve.

4.5.1 Poikaset

Poikaset selviävät pari ensimmäistä päivää kuoriutumisen jälkeen ruskuaispussin avulla, mutta tarvitsevat vettä. Tänä aikana niille on hyvä tarjota myös ruokaa, jotta ne pääsevät totuttelemaan siihen alusta alkaen.

Tarjottava ruuan tulee olla proteiini rikasta ja helposti syötävää. Sen nokkimisreaktion herättämiseksi on hyvä olla tarpeeksi kiinteää. Tähän tarkoitukseen käy hyvin kananmunat tai murskattu vilja.

4.5.2 Nuoret ja aikuiset

Nuorten ja aikuisten fasaanien ruokinta hoituu pääosin viljalla, joka olisi niiden luontaistakin ravintoa. Muitakin rehuja kannattaa käyttää, erityisesti kesällä jolloin niitä on saatavilla. Fasaanien kaikkiruokaisuus antaa paljon vaihtoehtoja.

Aivan suoran rehuviljan lisäksi ruokinnassa voidaan käyttää ostorehuja. Osto rehuja on hyvä käyttää myös munintaan valmistuville kanoille, jotta niillä on kaikki tarvittava. Tässä käy hyvin kalkkunoiden tai kanojen munintarehut.

Häkissä asustaville aikuisille on mahdollista käyttää viljaa ja muita ruuaksi kelpaavia kasveja virikkeellisenä ruokana. Viljat ja maa-artisokka ovat hyviä ruuan lähteitä fasaaneilla, ja toimivat samalla virikkeinä. Myös rikkakasviksi lueteltava hevohierakka on fasaaneille hyvin maistuvaa.

Fasaanit joita aiotaan metsästys käyttöön, olisi hyvä opettaa luonnollisiin ruuan lähteisiin. Talvella fasaaneja ruokitaan luonnossakin, mutta kesällä on paljon muuta syötävää. Tästä syystä fasaaneilla kannattaa harkita erilaisia ruokavirikkeitä joita saadaan kasvatettavista ruokakasveista.

Tämän saa tehtyä helposti kylvämällä viljaa häkkiin, tai muita ruokakasveja. Jos tämän haluaa tehdä, kannattaa miettiä häkin sijoitusta. Se ei saa olla liian köyhällä maaperällä mutta optimaalisuuskaan ei ole pakollinen tarve, koska fasaaneja ruokitaan muillakin tavoilla.

Vettä fasaaneille pitää olla tarjolla jatkuvasti ja se ei saa likaantua liikaa. Tästä syystä juoma-automaatti on hyvä hankinta, mutta syys-talvelle pitää soveltaa oma ratkaisu. Talvella fasaanit saavat vetensä lumesta, mutta aika jolloin on pakkasta mutta ei lunta, on hankalin. Monet automaattit eivät kestä pakkasta, tai vesi yksinkertaisesti jäätyy.

4.6 Ikäryhmien erottelu

4.6.1 Poikaset

Kuoriutumisesta noin kahteen tai kolmeen viikkoon, poikaset pidetään kehässä. Tässä iässä niitä on hyvä pitää silmällä. Aika jolloin poikaset ovat tarpeeksi vanhoja

jotta kehä voidaan poistaa, on kun ne rupeavat hyppimään reunojen yli. Poikaset siis pidetään sisätiloissa navetan päädyssä.

4.6.2 Nuoret

Kahden tai kolmen viikon iästä noin viiden tai kuuden viikon ikään poikaset viettävät juoksuhäkissä. Tässä pitää ottaa huomioon sää. Alussa ne hätistetään sisälle jotta ne eivät kylmety yöllä. Kun niitä on pari viikkoa totuteltu ulkoilmaa, jätetään kulkuyhteys navetasta ulos jotta fasaanit voivat mennä omia aikojaan. Nuorten tila on siis navetan pääty ja juoksuhäkki.

4.6.3 Aikuiset

Viiden ja kuuden viikon iästä alkaen fasaanit siirretään lentohäkkiin. Lentohäkissä ne ovat ympärivuorokautisesti ulkoilmassa. Tässä häkissä fasaanit viettävät lopun ajastaan kasvatuksessa.

4.7 Suuntaa antavat perustamiskustannukset

4.7.1 Kustannusten perusta

Kustannukset on laskettu suuremman navetta rakennuksen mukaan. Koska nämä kaksi rakennusta eivät ole lähekkäin, on järkevää käyttää vain yhtä sijaintia. Molempien rakennusten lähistöllä on sopivaa alaa häkeille.

Suuremman navetan koosta laskettuna fasaanien maksimi määrä 2 neliömetrin vaatimuksella on 45 kappaletta. Minimi neliömäärällä fasaanien maksimimääräksi tulee 60 kappaletta.

Esimerkki kustannuksissa käytän 45 kappaleen rajoitusta poikasissa. Aikuisten määrä voi olla suurempi jos fasaaneja pidetään kasvatuksessa kauempaa kuin vuosi.

Hinnat ovat ALV:n sisältäviä. Puun hinnat ovat Rautian metri hintoja, kuten ne olivat 8.5.2013. Muiden tarvikkeiden hinnat on saatu verkkokaupasta Hautomakone.net.

4.7.2 Rakennelmat

Valmiiseen navetta rakennukseen tulee pehmikkeeksi koko alan peittävä ohut hiekka. Kerroksen paksuudeksi noin puoli senttimetriä on hyvä. Raekoko 0-8

millimetriä on hyvä. Tässä karkea hiekka on tarpeet täyttävää, koska hiekan ei tarvitse olla hienoa hiekkaa.

Hiekkaa tarvitaan siis 0,45 neliometriä, jolloin hiekkaa tarvitaan yksi tonni. Hinnalla 9,63 euroa tonni, tulee hinnaksi 9,36 euroa.

Poikasille tuleva kehän tilavuus tulisi olla noin 0,4 neliometriä per 50 poikasta. Tämän kehän pituus on noin 2,1 metriä, joka on 60 senttiä leveää vaneria. Mäntyvaneri hinnalla 9,60 euroa neliometri, tulee hinnaksi 12 euroa.

Orsia tilaan tulee neljä kappaletta ja orsien pituus on kolme metriä, ja ne ovat noin metrin korkeudella lattiasta. Orsia tuetaan toisesta päästä. Jos käytettävä puutavara on 48x48 mitoiltaan, tulee hinnaksi 19 euroa.

Lentohäkin tulee olla noin 90 neliometriä suuri. Häkki mitoilla 10 x 9 metriä, joka liittyy navetta rakennuksen seinään. Jos paaluja on noin 3 metrin välein ja kolme riviä, tulee niitä rakennelmaan 8 kappaletta. Sivujen paalut ovat noin 2,5 metriä korkeat ja keskirivin paalut 4 metriä korkeat.

Käytettävä puutavara on 48x48 ja 20 cm syvyyttä maan alle. Tällöin hinnalla 1,19 euroa per metri, tulee kehikolle hintaa noin 30 euroa.

Kanaverkkoa tulee koko rakennelman ympärille. Verkon pitää ulottua maan alle myös, jotta fasaanit eivät kaiva tietään ulos. Noin 30 senttiä on hyvä syvyys. Peitettävää pinta-alaa tulee noin 238 neliometriä. Kanaverkkoa mitoilla 1,20x50m, tulee noin 4 rullaa. Hinnalla 70 euroa rulla, yhteensä kustannusta tulee 280 euroa.

Orret ovat joka paalussa ja kulkevat häkin sivulta sivulle. Tällöin orsia tulee häkkiin 3 kappaletta ja joka orrelle 9 metriä pituutta. Samaa puutavaraa kuin aikaisemmat orret, tulee hinnaksi 32,10 euroa.

Juoksuhäkin koko on noin kaksi kertaa lentohäkin koko, jotta kahden vuoden fasaanit mahtuvat elämään siinä. Mitoilla 9 x 22 metriä häkkiin tulee 21 kappaletta paaluja. Tämä kun paalut ovat 3 metrin väleillä pituus suunnassa.

Käytettävä puutavara on 48x48 ja 20 cm syvyyttä maan alle. Tällöin hinnalla 1,19 euroa per metri, tulee kehikolle hintaa noin 80 euroa.

Kanaverkolla peitettävää pinta-alaa tulee 387 neliometriä. Kanaverkkoa mitoilla 1,20x50m, tulee noin 7 rullaa. Hinnalla 70 euroa rulla, yhteensä kustannusta tulee 490 euroa.

Häkkiin orsia tulee joka paalu rivistöön, mutta vaihdellen puolelta toiselle. Tällöin orsia tulee 7 kappaletta ja niiden pituus on 4,5 metriä. Samaa puutavaraa kuin aikaisemmatkin, jolloin hinnaksi tulee 37.50 euroa.

4.7.3 Välineistö ja laitteet

Poikasten ja nuorten tiloihin tulee lämpölamppuja yksi rivi ja noin viiden metrin päästä toisistaan. Tällöin lamppuja tulee 4 kappaletta, laskien mukaan pienille tarvittavan varalampun.

Lämpölamppu, 250 wattia ja hinnaltaan 13, 50 euroa ja suojus 21,40 euroa. Tämä kertaa neljä 139,60 euroa.

Vesi automaatteja tulee pienille poikasille kaksi. Nuorille automaatteja tulee yksi ulos ja toinen sisälle. Aikuisille automaatteja tulee juoksuhäkkiin kaksi kappaletta. Tällöin vesiautomaatteja tulee viisi kappaletta.

Aikuisille tulee 20 litran muovinen automaatti, 28,30 euroa kappale. Nuorille tulee 9 litran muovinen automaatti, 19,80 euroa kappale. Pienille poikasille tulee 1,5 litran muovinen automaatti, 3,90 euroa kappale. Yhteishinnaksi tulee 104 euroa.

Ruokinta-automaatteja tulee pienille poikasille kaksi, kooltaan pieniä. Nuorille tulee yksi automaatti sisälle ja toinen ulos. Aikuisille automaatteja tulee kaksi kappaletta juoksuhäkkiin. Tällöin ruokinta-automaatteja tulee kaksi pientä ja neljä suurempaa.

Aikuisille ja nuorille tulee 18 kilon metallinen ruokinta-automaatti, 22,60 euroa kappale. Nuorille tulee sisäautomaatiksi 6 kilon muovinen automaatti, 13,60 euroa kappale. Poikasille tulee pienempi 1 kilon muovinen automaatti, 5,90 euroa kappale. Yhteishinnaksi tulee 92,60 euroa.

Munien haudontaan käy hyvinkin normaalit haudontakoneet. Yksi kappale on tarpeeksi, jos se on kooltaan sopiva.

Hautomakone, kooltaan maksimissaan 60 kananmunaa. Hinta 199,90 euroa.

4.7.4 Poikasten hankinta kustannukset

Poikaset ostetaan untuvikkoina alussa. Tällä varmistetaan että saadaan oikea kukko ja kana jakauma. Jatkossa jos tarvetta on, voidaan fasaanit ostaa munina tai untuvikkoina. Mutta jos kanat saadaan munimaan hyvin ja haudonta toimii, voidaan fasaanit kasvattaa alusta alkaen itse.

Aloitus määrä 45 untuvikkoa, hintana 2,5 kappale, kustantaa 112,50 euroa.

4.7.5 Yhteenveto

Rakennelmien kokonaiskustannukset yhteensä 989,97 euroa.

Välineistön ja laitteiden kokonaiskustannukset yhteensä 536,10 euroa.

Ostettujen poikasten kokonaiskustannukset yhteensä 112,50 euroa.

Yhteensä kustannukseksi tulee 1638,57 euroa.

4.8 Mahdolliset ongelmat

Pienpedot tuovat ongelmia vaikka ne eivät pääsisikään fasaanien kimppuun häkissä. Ongelma tulee stressistä. Jos alueella on paljon pienpetoja kuten minkkejä tai supikoiria, voivat ne aiheuttaa stressiä vieraillemalla häkin ulkopuolella. Varsinkin muninta aikaan tämä voi olla paha ongelma. Tähän löytyy mahdollinen ensiapu tekemällä näköeste häkin alaosaan.

Samankaltainen ongelma kuin edellinen voi muodostua jos alueella on paljon villejä fasaaneja. Fasaani kanat eivät ole ongelma, mutta kukot voivat aiheuttaa ylimääräistä stressiä. Koska kukoilla on haaremi, ylimääräiset kukot aiheuttavat tarvetta puolustaa omaa haaremia. Tällöin syntyy lisää stressiä.

Syystalvi aiheuttaa ongelmia fasaanien juottamisessa. Aika jolloin ei ole vielä lunta mutta on pakkasta, vaikeuttaa fasaanien veden saantia. Talvella ne saavat tarvittavan

veden lumesta, mutta silloin kun lunta ei vielä ole, ne tarvitsevat vettä.

Vesiautomaatit eivät pakosti kestä pakkasta, joten vettä on saatava fasaaneille muilla tavoilla.

5 Pohdinta

Opinnäytetyö tarkoituksena oli kasata tietoja fasaanin kasvattamisesta ja siitä mitä siihen tarvitaan. Työn rajauksena oli pysyä tärkeissä lähtökohdissa ja tarjota mahdollisuuksia ennemmin kuin tiukkaa suunnitelmaa. Myöskään tarkka kuvaus siitä kuinka fasaaneja pitää hoitaa, ei ollut työn rajauksessa mukana. Tilaajaa tämän työn tilaamiseen ajoi tiedon nälkä ja toive saada mahdollisimman hyvin se tieto yhteen paikkaan. Työn lähtökohtia ja tarpeita muokkasivat myös hyvin suuresti tilaajan aiheet fasaaneille.

Tilaaja tiesi heti alussa, mikä fasaanien loppukohtalo tulee olemaan, joten tästä syystä lopputuotteet joita fasaaneista olisi mahdollista saada kasvattamalla. En käsitellyt aiheena sitä mitä fasaaneista saa aikaan tuotteena, vaan keskityin tarhauksen tarpeisiin. Tämä totta puhuen on hieman ristiriidassa työn nimen kanssa, joka voisi viitata enemmän siihen kuinka fasaanista voisi hyötyä. Tosin työn nimi tuli kompromissina tilaajan kanssa, joka sitä ehdotti.

Mutta jos pohtii fasaanien mahdollisuuksia maatalouden sivuelinkeinona, ideoita on mahdollista löytää paljonkin. Suuri osa fasaanien kasvattajista hakee hyötyä metsästyksestä. Tällöin fasaanin arvo tulee siitä ajanvietteestä jota metsästäjä pääsee tekemään. Toinen metsästyksen liittyvä arvon lähde on metsästyskoirien koulutus. Jotkin fasaanin kasvattajat myyvät palveluina fasaaneja, joita voi käyttää koiran kouluttamisessa metsästyksen. Muuta arvoa ja käyttöä mitä fasaanista voi saada, on mahdollisuus myydä sen lihaa. Markkinat fasaanin lihalle ovat varmasti rajoitetut, mutta lähellä toimivat yritykset ovat hyvä mahdollisuus. Ravintolat, matkailuyritykset ja lähikaupat voivat olla potentiaalisia kauppakumppaneita joille myydä fasaanin lihaa. On myös täysin mahdollista myydä sitä itse, se tosin vaatii oman teurastuksen ja siihen liittyvät omat mutkat. Viimeisenä on mahdollista kasvattaa fasaaneja luonnonsuojelullisissa tarkoituksissa. Etelä-Suomessa esimerkiksi on luonnollista

fasaani kantaa, joka voi tarvita vahvistavia istutuksia. Tähän voi siis fasaania myös käyttää.

Työtä tehdessä tuli hyvinkin pian selväksi että jotkin asiat jotka oli tarkoitus jättää pois, eivät jäisikään pois. Näistä suurimpana olivat poikaset. Alun perin poikasia ei pitänyt ottaa huomioon työssä juuri ollenkaan. Mutta työtä tehdessä kävi selväksi että sen tyylin tarhaa kuin tilaaja halusi, ei voisi tehdä ilman poikasia. Joten tästä syystä työhön tulivat mukaan poikaset hyvin vahvasti. Niistä tuli hyvinkin oleellinen osa koko työtä. Munat ja niiden hoidon jätin vähemmälle huomiolle koska poikaset tai munat eivät olleet tilaajalle tärkeitä. Monet fasaani tarhaajat myös ostavat poikaset eivätkä kasvata niitä munasta asti. Tästä syystä siis niiden käsittely ei ollut suuren huomion kohteena.

Työn lähteet ovat nettipohjaisia ja monet kasvattajien omia nettisivuja. Tästä syystä oli ajoittain vaikeaa löytää joitain tietoja. Myös monet tiedot eivät ole virallisia lähteitä, mutta virallisia lähteitä fasaaneista ei ole montaa. Tosin lähteissä pitää ottaa huomioon että monet kasvattajat ovat kasvattaneet fasaaneja jo kauan. Tästä on heille kertynyt kokemusta, joka on arvokasta.

Työn tuloksellisuutta mietittäessä täytyy ottaa huomioon tavoite. Tavoite oli kasata tietoa fasaanista ja antaa selkeää kuvaa siitä mitä tarvitaan kasvatukseen. Sanoisin että tässä tavoitteessa onnistuin hyvin. Työhön on kerätty paljon tietoa fasaaneista ja koottu ehdotus tarhauksen järjestämisestä. Tieto ja laskelmat kuroutuvat yhteen, antaen kuvan tarhauksen koosta ja vaatimuksista. Edes suuntaa antavia kustannuslaskelmia ei tilaaja toivonut, mutta näin ne tarpeellisiksi antamaan kuvaa siitä millainen investointi tarhauksen aloittaminen on. Laskelmat eivät ole tarkkoja, eikä niiden ollut tarkoituskaan olla. Niihin ei ole laskettu kaikkea, ja luvut ovat pyöristeltyjä. Mutta laskelmien pää tarkoitus, eli antaa suuntaa, toteutui.

LÄHTEET

Metsästäjäliiton sivut. 2008. Tietoa fasaanista. Viitattu 10. 8. 2012.

<http://www.metsastajaliitto.fi/?q=node/285>

Siipikarja elinkeinona verkkojulkaisu. 2011. Kuvasarja riistatarhauksesta. Viitattu

12.8.2012. <http://oph.ade.fi/riistalintujen-tarhaus/kuvasarja-riistatarhauksesta>

Macfarlane pheasants. 2011. Tips for raising pheasants. Viitattu 12.8.2012.

<http://www.pheasant.com/Resources/RearingTips/tabid/106/Default.aspx>

Raise pheasants. Information pages about pheasants. Viitattu 20.8.2012.

<http://raisepheasants.com/index.html>

Fasusivut. 2004. Fasaanin kasvattajien koottuja neuvoja. Viitattu 21.8.2012.

<http://shiekkal.letku.net/fasaanit/fasualku.html>

Endurance net. Birdcage construction. <http://endurancenetinc.com/bird-aviary-pen->

[construction](http://endurancenetinc.com/bird-aviary-pen-construction)

Fasaanitarha Kultakukko. Fasaanin kasvattajan sivut. Viitattu 6.10.2012.

<http://personal.inet.fi/luonto/fasaanitarhakultakukko/asiaatarhakasvatuksesta.html>

A 6.7.1996/396. Eläinsuojelu asetus. Viitattu 10.9.2012. Valtion Säädöstietopankki

Finlex.<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=fasaani>

A 63/2008. Valtioneuvoston asetus vuodelta 2008 maksettavasta Etelä-Suomen

kansallisesta tuesta. Viitattu 10.9.2012. Valtion Säädöstietopankki

Finlex.<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080063?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=fasaani>

A 64/2008. Valtioneuvoston asetus vuodelta 2008 maksettavasta pohjoisesta tuesta.

Viitattu 10.9.2012. Valtion Säädöstietopankki

Finlex.<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080064?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=fasaani>

A 821/2002. Maa- ja metsätalousministeriön asetus

lihasta ja lihatuotteista Euroopan yhteisön sisämarkkinakaupassa. Viitattu 10.9.2012.

Valtion Säädöstietopankki Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020821?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=fasaani#highlight1>

A 18.2.2000/169. Ympäristönsuojeluasetus. Valtion Säädöstietopankki Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000169?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4insuoja#L3P9>

Heikkilä, T., Mustajärvi, J. 1998. Maatalouden sivuelinkeinot ja niiden laajuus. VATT-keskustelualoitteita 168. Viitattu 12.9.2012.

http://www.vatt.fi/julkaisut/uusimmatJulkaisut/julkaisu/Publication_6093_id/105

Suomen Lintuatlas. 2011. Fasaanin lajikuvaus. Viitattu 1.1.2013.

<http://atlas3.lintuatlas.fi/tulokset/laji/fasaani>

Hautomakone.fi. 2013. Lintutarvikkeiden verkkokauppa. Viitattu 3.2.2013.

<http://www.hautomakone.fi/PublishedService?&frontpage=true>

Ursulainen, T. 2013. Tietoa fasaani tilojen määrästä. Sähköpostiviesti 14.3.2013.

Vastaanottaja J. Leinonen. Opiskelija.

Farmit. Fasaanien ruokinnasta. Viitattu 12.12.2012.

<http://www.farmit.net/kotielain/erikoislinnut/fasaani>

Suomen Riistalintu. Myytäviä riistalintuja. <http://www.riistalintuja.fi/>

Koiviston fasaanitila. Kasvattajan sivut. <http://www.koivistonfasaanitila.fi/linnut.html>